

Les noves escultures al carrer

crònica

«Per poder parlar una mica seriosament de l'escultura —i, això, ho saben les persones com cal— és sempre preferible mirar-la a l'aire lliure, és a dir, amb el mínim d'afectacions i de ficcions que produeix sobre d'ella una projecció humana de tipus teatral— o si volen maliciosa o si voleu encara econòmicament intel·ligent».

Josep Pla

Aquesta exacta definició del procés de contemplació de l'escultura que dona el mestre de Llofriu assoleix la seva màxima identitat en el moment que la peça queda exposa a de forma permanent, en els carrers. És a dir que les podem mirar i admirar en el decurs de les hores, de les llums i de la meteorologia que ajuden a valorar cada escultura veritablement amb totes les seves possibilitats.

En els darrers temps s'han multiplicat les iniciatives, bàsicament municipals, per portar escultures als carrers de moltes de les poblacions gironines. Més enllà de l'oportunitat electoral que ben aviat serà una anècdota, els ciutadans gaudirem d'aquest enriquiment estètic que, sens dubte, superarà la situació política de cada moment.

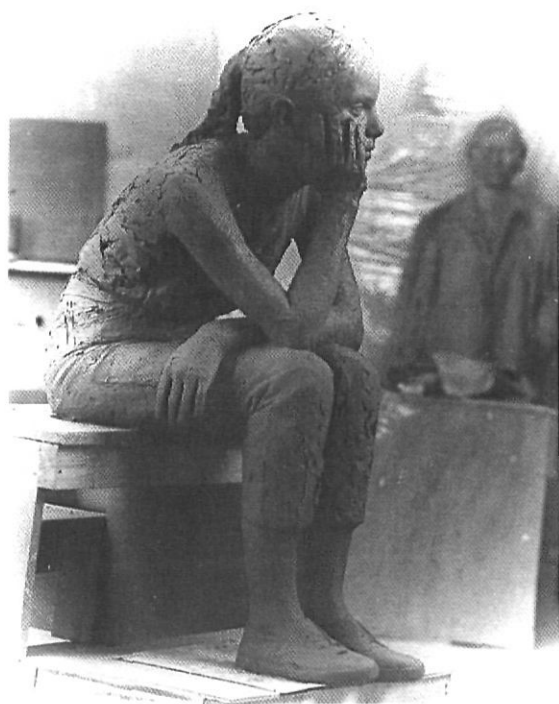
També és ben cert que no pas totes les escultures al carrer han assolit el nivell de qualitat que voldríem, però, en tot cas, serà el propi pas del temps, com sempre el més dur dels crítics, qui ens dirà de l'encert o errada de la peça, del seu emplaçament i, fins i tot, de la qualitat dels seus propis materials.

Algunes peces a destacar

En un intent de deixar notícia escrita d'algunes d'aquestes peces, d'aquestes escultures al carrer, voldríem avançar que la llista no és pas completa. Es tracta, només, d'apuntar algunes d'aquestes realitzacions; les que en podríem dir representatives d'un moment singular en la sensibilitat col·lectiva representada pels ajuntaments que són, o haurien de ser, l'expressió del sentiment dels ciutadans. Si s'han encarregat escultures per als nostres carrers i places, podríem entendre que els gironins ho han volgut...

Dues obres a destacar corresponen a la ciutat de Girona. Una amb una llarga trajectòria que, de fet, té l'origen el 6 de desembre de 1978, el dia que es promulgà la vigent Constitució espanyola. També és el dia que neix a Girona la nena Maria del Mar Cabeza Capellán. En urbanitzar-se la plaça de la Constitució, en els espais alliberats per les fàbriques dels carrers Grober i Premsa, es projectà aquesta escultura amb una imatge de la nena. Encarregada a Paco López, forma part d'aquell projecte, per cert molt opinat pels ciutadans, de l'arquitecte Juli Esteban, del paisatgista Elías Montero i del també arquitecte Joan Montero. Possiblement el detall més significatiu sigui que el retard del projecte ha obligat a variar l'escultura original; la nena ha anat creixent; del 1983 que es va realitzar la primera peça al 1991 que s'ha situat definitivament, Maria del Mar ha canviat sensiblement.

L'escultura definitiva de la plaça de la Constitució de Girona. (Autor: Paco López)

Ben a prop d'aquest espai l'escultora Pia Crozet ha fet el monument que Girona dedica a la memòria de Josep Pla, a la plaça que porta el nom de l'autor de *Girona, un llibre de records*. La pròpia autora ens explica com va «veure» aquest conjunt: «És molt possible que el fet de presentar l'escultura amb aquest muntatge de quatre columnes de llibres apilats em vingués de la primera imatge-impresió que vaig tenir el dia que amb el meu marit vàrem obrir les caixes de cartró de l'Obra Completa que Pla ens va enviar per mediació del senador Sala. Els apilonàrem al damunt de la taula del menjador de casa nostra. En aquell moment tenia davant meu l'Obra Completa de Josep Pla, que, a la vegada, temia i admirava. Era cap al migdia del mes de desembre, i

El monument a Josep Pla a la plaça dedicada a l'escriptor a Girona. (Autora: Pia Crozet)

«A la nostra gent de mar», al passeig marítim de Llançà. (Autor: Bonaventura Ansón)

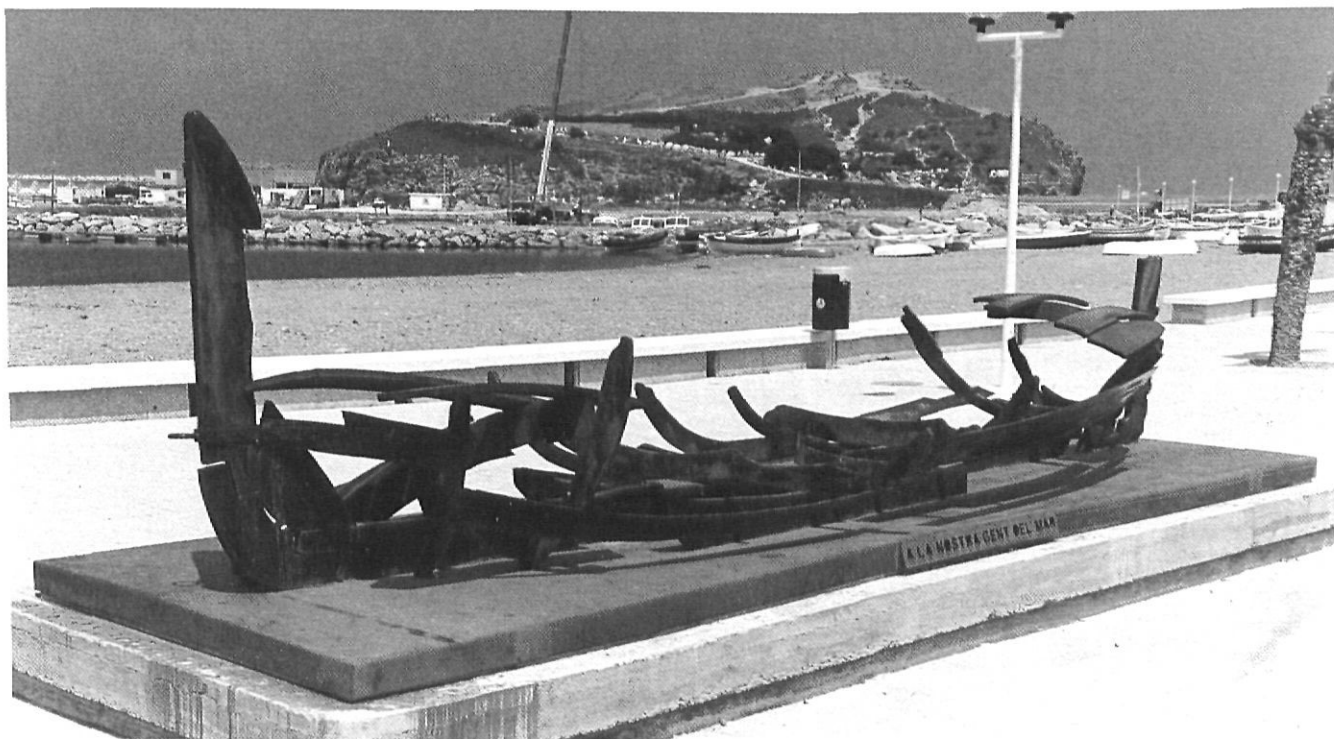
pel balcó del pis del carrer de la Força entrava un raig de sol que donava de ple sobre la taula. Fou un impacte de vitalitat i de color com si tot l'Empordà, en aquell instant, es fes present al carrer de la Força. És ben sorprenent com un impacte de tipus visual pot convertir-se, amb el pas del temps, en motiu d'una escultura».

La realització tècnica, en bona part a càrrec d'uns tallers de Blanes pel que fa al conjunt dels més de quaranta volums de l'Obra Completa, ha estat prou

complicada però ja, tot plegat, en el seu emplaçament, permet endevinar les possibilitats d'aquest conjunt urbà.

Escultures a Llançà

Quasi a l'hora que Girona afegia aquestes escultures urbanes, Llançà, també per iniciativa municipal, feia dos encàrrecs a l'artista tossenc, Bonaventura Ansón, un dels

*Monument a la sardana. Llançà.
(Autor: Bonaventura Ansón)*

*Monument als pescadors.
Passeig marítim de Roses.
(Autor: Domènec Fita)*

creadors més reconeguts de les nostres comarques. Primer va ser el monument a la sardana, tota vegada que Llançà va ser «Ciutat Pubilla» i és tradició que en la data corresponent cada població inauguri un monument a la nostra dansa.

Precisament el fet d'aquest primer encàrrec i el bon gust que va deixar, va aconsellar el segon dedicat «A la nostra gent del mar» i que culmina el procés urbanístic del nou Passeig Marítim de la població.

Ansón ha escollit un tema en el qual ha aconseguit realitzacions definitives i definidores de la seva obra, les barques trencades, i és,

exactament, el contingut d'aquesta peça, una gran barca mediterrània, perfectament trencada. De mida natural, hom ha de verificar que no és de fusta, donat l'impacte que s'aconsegueix, fruit de la tècnica i de la bona feina de l'artista. Uns tallers de Llambilles, ben propers al nou món de Bonaventura Ansón, que ben aviat deixarà els cims admirables de Sant Grau, per aquesta petita vall del Gironès, han estat els realitzadors de la forja que l'artista ha seguit pas a pas. Possiblement aquesta «barca trencada» de Llançà esdevingui tot un símbol de la població, a partir d'aquest moment.

Pere Duran

Escultures a Platja d'Aro

El consistori que ha governat el municipi de Castell-Platja d'Aro- S'Agaró ha deixat un seguit de peces escultòriques significatives en els carrers i places de la població, des del primer monument que Catalunya ha dedicat a l'Europa comunitària, fins al del Mil·lenari, de l'escultor resident a Calonge, Delgado, el dedicat a la coneguda havanera «El meu avi», com expressió del reconeixement als que varen fer les Amèriques fins al que possiblement sigui el menys conegut i més recent, el que va encarregar a l'escultor barceloní Albert Udaeta i Font. Actualment l'artista resideix a Sant Feliu de Guíxols i, amb una bona llista d'encàrrecs per diferents institucions públiques, rep com dèiem el de fer una peça que recordi l'actriu Margarida Xirgu, gran intèrpret del teatre de García Lorca. Va ser l'empordanès Joan Espàrrrech qui va presentar el projecte a l'ajuntament. La peça, un tors femení, fos als reconeguts tallers olotins de Can Barberí, amb una mides de 196 x 155 x 210 cm, es completà amb una edició de 30 exemplars de mides 36 x 28 x 38.

De Tossa a Roses, sense oblidar Olot

Emília Xargay, l'escultora de Sarrià, ha pogut publicar un llibre que recull la seva nombrosa obra pública. Darrerament, en aquesta etapa que hem tractat de recollir ha inaugurat un parell d'aquestes peces en espais oberts. Cal

A Margarida Xirgu, encàrrec de l'Ajuntament de Castell-Platja d'Aro. (Autor: Albert de Udaeta)

destacar la «Font del Mil·lenari de Catalunya», que domina el Firal olotí, possiblement la via més representava de la capital de la Garrotxa. Amb un feliç «matrimoni» de la pedra i l'acer precisament simbolitza l'arrel del país, és a dir, els seus homes i dones, i ja s'ha convertit en un element emblemàtic de la ciutat. Amb poc temps una segona obra de la Xargay embellia el

paisatge de Tossa. «El meu nom és sirena» serà des de dalt de la Farola un nou perfil definidor d'aquesta vila que és, per ella mateixa, una obra d'art. Quatre blocs de pedra, sostinguts per un peu del mateix material, fan elegant un racó dels més encantadors de Tossa. En aquesta cursa d'obres al carrer, Emília Xargay, portaria als prats de Llanars el seu «Toro que mira la muntanya». L'Emília té, des de fa anys, una casa en aquesta població, a més hi cal afegir aquest testimoni important de la seva obra que disposa d'un espai considerable que fa encara més veritables les expressions de Josep Pla que hem escollit per encapçalçar aquestes ratlles.

Finalment, encara un altre gran nom de l'art gironí actual, el de l'acadèmic Domènec Fita, que en el seu permanent afany investigador ha realitzat el singularíssim monument als pescadors per Roses, en base al vidre, l'aigua i la llum fins a aconseguir un dels efectes estètics més considerables de la seva nova escultura, una tècnica que ha aplicat en alguna recent producció també per un espai públic olotí.

Tot plegat, i malgrat que la llista és limitada, ens permet endevinar que vivim un moment especialment dolç per la constant incorporació de l'escultura al nostre entorn. Cal esperar que no sigui fruit d'aquesta situació puntual-electoral i que es mantingui com una constant en els sentiments dels nostres col·lectius.

J. VÍCTOR GAY